

Een wandeling langs Rooise kunstwerken

Voorwoord.

In Rooi staat, op de meest uiteenlopende plekken, een aantal mooie en interessante kunstwerken. Soms kom je er dagelijks langs en vallen ze niet meer op. Andere staan verscholen in het groen of tussen gebouwen.

Restaurant 'De Beurs' lanceerde het idee om een wandeling langs de kunstwerken uit te werken.

Via het Documentatiecentrum van het heem kon veel informatie worden verzameld. Om deze verzamelde informatie onder een breder publiek te brengen, heb ik besloten er een beknopt boekje van te maken.

Ik hoop dat velen de moeite willen nemen de kunstwerken eens te gaan bekijken.

juni 2008,
Ad van Esch

We vertrekken vanuit de VVV en gaan naar rechts (Heuvel).

1. Op het Sint Paulus-Gasthuis bevindt zich een gevelsteen die aangeeft dat het in 1546 is gesticht door Jan Philip van Ameroyen. Later onderzoek heeft echter aangetoond dat het gasthuis al in 1434 is gesticht door Jan die Swert en zijn vrouw Jutte van Erp.

2. Op de hoek van de Kerkstraat staat een gietijzeren (water)pomp die daar in 1875 is geplaatst.

3. Op het pand Heuvel 19 is een steen ingemetseld waarop staat:
'Jhr. Alphons van Rijckevorsel van Kessel St. Oedenrode 12-12-1931'.
Deze steen werd gelegd bij de bouw

van twee winkelpanden, die in november 2001 zijn gesloopt voor het huidige gebouw met winkels en appartementen.

4. Tussen de panden Heuvel 20 en 18 bevindt zich nog een doorgang (Marionettenstraat), zoals die vroeger bestond om naar het achterliggende gebied en de Dommel te komen, waar vaak een gemeenschappelijke 'bleek' lag. Voorheen werden deze doorgangen vaak voorzien van een poort met een gemetselde korfboog. Het aanwezige kunstwerk, bestaande uit twee grijsblauwe standers met daarop een handje, verbonden door een mintgroene driehoek, gemaakt door Rob van den Hove, symboliseert een vroegere poort (juli 1993).

5. Op het pand Heuvel 2 (drogisterij), is een ‘Gaper’ aangebracht, gemaakt door de bekende houtsnijder Theo Sonnemans.

6. We gaan even naar het Kerkplein. Op de scheidingslijn tussen rode en grijze stenen, symboliserend de voormalige ‘wereldlijke’ en ‘kerkelijke’ bebouwing, staat een beeld van bisschop Bekkers (1908-1966) dat in april 2002 is geplaatst. Aanleiding was de verkiezing tot de ‘Katholiek van de twintigste eeuw’. Het bronzen beeld is gemaakt door de Eindhovense kunstenaar Henk Oddens. Het licht gebogen hoofd duidt op de dienaar die Christus als overwinnaar erkent; de staf in zijn linkerhand is het teken van bisschoppelijke waardigheid. Het beeldje op zijn rechterhand van een verliefd paartje is een verwijzing naar zijn vernieuwingen in de huwelijksmoraal, waardoor hij landelijke bekendheid kreeg.
7. Terug naar de ‘Heuvel’; vóór de bibliotheek, in 1904 gebouwd als Martinushuis (zie de geveltekst), staat een beeld van Fioen Blaisse, voorstellende een schrijdende danseres met tamboerijn. Het beeld, geplaatst in maart 1990, straalt een krachtige vorm en een statige houding uit, die past bij de dorpskern van Rooi, aldus destijds burgemeester Van Oerle.
8. Voorbij Albert Heijn links de Neulstraat in. Links op het pand van AH een gevelsteen met daarin een Latijnse tekst met Romeinse cijfers; de tekst betekent: dit huis is gebouwd in het jaar Onzes Heren 1993. Rechts op het pand van Muller Mode een gevelsteen ‘In de witte Valck’, een naam die herinnert aan de naam van een brouwerij annex tapperij, die hier vroeger stond.

9. Op de hoek Neulstraat-Ameroyenhof een kunstwerk, bestaande uit een put met pomp in hout en messing en tegel-werk, naar een ontwerp van Jan Hein van Melis, met afbeeldingen van het dorpsleven, de Brabantse vlag en dahlia's. Het is in 1996 geplaatst als een geschenk van de woningbouw-vereniging, bij gelegenheid van de bouw van de duizendste woning, die zich in het complex Ameroyenhof bevindt.

10. Einde weg naar links, de brug over. Links staat een bronzen beeldje (april 2004), een meisjesfiguur 'Fenna', van Paul de Swaaf uit Amsterdam; hij boetseert vaak kinderportretten, die hij daarna in brons giet. Bij Fenna gaan we naar links over het Hazenpad; deze naam is op 1 april 1992 aan het pad gegeven door een ludieke actie van een koffieclub.

11. Einde pad rechts; even verder de 'Levende steen' van Joost Barbier, ook uit Amsterdam. Het lijkt als een toevallig uitgesleten steen waarin water wordt opgevangen. Joost Barbier is gefascineerd in natuursteen, al dan niet gecombineerd met water (april 2004).

12. We keren terug over 't 'Hazenpad' naar het beeldje van Fenna; aldaar links door het sportpark lopen (Klaverpad);

de brug over en dan links; na ca. 70 m. weer naar links over het houten bruggetje, het Dommelpark in. Het pad volgen en rechts langs de twee kunstwerken, 'Licht' en 'Verloren stad', gemaakt van wit Portugees marmer door

Da van Daalen (mrt 2006). De beelden zijn geïnspireerd op een opgraving van een Romeinse nederzetting in Zuid-Nederland. Archeologen herkenden sporen van bouwwerken, straten en pleinen. Het 'Licht' is verticaal geplaatst zodat het licht door de gaten van de opgraving kan spelen. De 'Verloren stad' betreft een ruw stuk marmer dat is uitgehold; een aantal uitsparingen met geometrische vorm bleef zitten.

13. Voorbij deze kunstwerken naar links en daarna rechts en we komen bij "Afrikaans Verlangen" van

Adri Verhoeven (mrt. 2006). Het beeld is gemaakt van hardsteen uit België en uit impalasteen uit Zimbabwe. Beelden van Verhoeven bestaan vaak uit een combinatie van stenen. Gladde gepolijste steen en een ruwe, onbewerkte blok.

14. We vervolgen door rechts aan te houden, het park te verlaten en op de klinkerweg naar rechts door de Bolle Akkers; voorbij huis nr. 16 rechtdoor het pad in en bij huis nr. 9 rechts weer een pad in en dit volgen en via het bruggetje op het Klaverpad rechts en dit pad blijven volgen; aan de rechterzijde ziet u de aangebrachte

wijzigingen en veranderingen van het Neulpark in het kader van het 'Plan Dotterbloem'

15. In het pad zijn twee nieuwe bruggen aangebracht; na de eerste brug op splitsing links en bij het einde van het pad, vóór klinker- weg, rechts het voetpad in; op splitsing naar rechts, trappen af en het voetpad via de vlonderbrug over de waterpartij vervolgen en einde pad links.

16. Einde weg rechts, brug over en rechtdoor (Philippusstraat). Voorbij de kruising kom je links bij de Molenwiel. We volgen de vijver linksom.

Het hekwerk, rond de forse Moeraseik, is in 1962 om deze boom geplaatst en stond voorheen rondom de Julianaboom uit 1937. De letters JB en het jaartal 1937 herinneren aan de trouwdag van prinses Juliana en prins Bernhard.

17. Aan de overzijde een ingemetselde steen 'Kerkklust' die herinnert aan een voormalige villa van burgemeester Schindler, nadien eigendom van de Hervormde Gemeente. Verderop langs de vijver een boom van de Boomfeestdag 2001 en de Abraham-Sara boom (2006). Vervolgens een

kunstwerk bestaande uit twee molenstenen met waterloopje, die herinneren aan de Borchmolen; zie het infopaneel over deze watermolen.

Het pad langs de vijver vervolgen; rechts het appartementencomplex Molenveste, dat in 1991 een primeur voor Rooi betekende. Daarna het kunstwerk 'Lolo en Loulou', gemaakt van keramiek

door de Haagse kunstenaar Jan Snoeck; twee kleurrijke sofa's met daartussen een tafel.

18. We blijven linksom de vijver lopen tot aan de molenstenen en aldaar links (Borchmolendijk).

Op het appartementencomplex nr. 21 staat "n Dijk", refererend aan de vroegere straatnaam. Aan de overzijde, voorbij het Sluisplein, wordt in het grote appartementencomplex van het plan 'Dommeloevers', een steen ingemetseld; deze herinnert aan de Joodse Synagoge die in 1866 op deze plaats werd gebouwd.

Op deze steen de inscriptie 'De eerste steen gelegd door J. van Saxen en B. van de Waal, kerkmeesters, mei 1866'. De J. staat voor Jacob Jesayas van Saxen en de B. voor Benjamin van de Waal; zij waren kerkmeesters, die toestemming kregen een synagoge te bouwen.

19. Aan de zuidzijde van de Hambrug zijn aan de bovenkant van de brugpijlers, de wapens uitgebeiteld van Sint-Oedenrode (links) en van de provincie Noord-Brabant (rechts).

20. Voorbij de Hambrug links het infopaneel over de

medaillons die in het wegdek liggen tussen de Kerkstraat en de Knoptoren. Als een processie van tekens en symbolen vormen zij de historische lijn tussen Rode en Eerschot; zij verwijzen naar karakteristieke punten van vroeger en nu. De medaillons zijn

van Paul Haentjes en gerealiseerd in 2000.

21. Even verder de rotonde met daarop het groene kunstwerk van Sjoerd Buisman (1998), bestaande uit een betonnen ring met daarin een gekantelde betonnen schijf waarin zes haagbeuken groeien. In het grondvlak vijf spuitmonden die het water in de richting van het centrum spuiten. Links daarvan staat een plataan uit 1937, zijnde de echte Juliana- en Bernhardboom.

22. We steken even de Lindendijk over en lopen de Eerschotsestraat in. Voorbij het 'Bastion' een kunstwerk 'Off-side' van Tine van de Weijer (2000), voorstellende een stigma van nutteloosheid en onmogelijkheid. Deze onmogelijkheid vormt het uitgangspunt van het kunstwerk. Op een te kleine renbaan, liggen te grote halters en het geheel wordt afgesloten met een hekwerk dat reminiscenties heeft met een volleybalnet.

23. Terug naar de rotonde en aan de linkerzijde de Corridor oversteken en vóór de Hambrug naar links, door het plantsoen, (kijk nog even naar de brugpijlers); rechts de forse kastanjabomen en verderop een drietal suikeresdoorns. Het bevrijdingsmonument van Jacq van Rhijn (1949) met in de voet een steen, met daarop de namen van gesneuvelde militairen en verzetsstrijders uit de Tweede Wereldoorlog en gesneuvelden in Nederlands Indië.

De Airbornebank uit 1984 (40 jaar bevrijd) met daarachter de millenniumboom uit 2000; verderop is een bank en een zuil geplaatst met informatie over uitgevoerde werken in het 'Plan Dotterbloem'. De grote Klomp is in 1974 geplaatst en in 1979 vernieuwd en is een geschenk van de deelnemers aan de veertigste Klompbeurs.

24. De brug over en je passeert het infopaneel over de Market Garden wandeling; de Beatrixboom en de Amaliaboom en verderop de Lionsboom van de Boomfeestdag 2006. Het

Monument to the Dutch' is in september 1994 onthuld bij de vijftigste verjaardag van de bevrijding van Sint-Oedenrode. Het 'Monument aan de Nederlanders' werd opgericht door de veteranen van de 101ste Airborne Divisie uit dankbaarheid voor de

steun die zij in 1944 van het verzet en de bevolking van de Corridor gemeenten ondervonden. Er zijn in 2007/2008 drie nieuwe bruggen gebouwd in het kader van de uitvoering van het 'Plan Dotterbloem'. De hoofdbrug werd in juni 2008 gedoopt als 'Alzenaubrug', als een herdenking aan de viering van de vijftigjarige vriendschapsband met die stad in Duitsland; (zie ook de informatiezuil en het bankje van het 'Plan Dotterbloem').

25. Aan het einde van de Corridor, op de rotonde, ook een groen kunstwerk van Sjoerd Buisman (1998) dat wordt gevormd door zestien leilinden, waarvan de stammen eerst schuin omhoog lopen en de kruinen vervolgens een ineengevlochten carrousel vormen.

26. We gaan naar rechts (Hertog Hendrikstraat) en bij huis nr. 15 naar links, door de voortuin van kasteelraadhuis

Dommelrode. Middenin een gemetseld kunstwerk met een watergoot en -bak dat doet denken aan stromend water vanaf een helling. Hiernaast de koningslinde van de competitie 'Entente

Florale'. Verderop een hardstenen vorm van een diamant; bij de ingang van het gemeentehuis ligt er ook een en binnen in het gemeentehuis liggen ook nog een paar ronde parels, verwijzend naar de slogan: 'Sint-Oedenrode, de parel van de Meierij'. Deze parels zijn in 1997 geplaatst bij de ingebruikname van de nieuwbouw achter het oude historisch gedeelte van het gemeentehuis. Op de linker-muur, nabij de hoofdingang, een infopaneel over het slot 'Dommelrode' en boven de toegangsdeur van het gemeentehuis een medaillon 'Mariëndael' dat herinnert aan de periode dat 'Dommelrode' een slotklooster was..

27. We vervolgen de wandeling over het voetpad vóór het kasteelraadhuis; voorbij de bankjes en de majestueuze treurwilg, het pad naar rechts volgen, tussen de vijvers door; bij de volgende bankjes de symbolen en de dakplataan van het vrijwilligersjaar 2001 en het vrijwilligerssteunpunt; het pad langs de vijver blijven volgen.

28. Op de verharde weg naar rechts en op de kruisingen rechtdoor (Laan van Henkenshage). Voorbij het Cultureel Centrum 'Mariëndael' naar links en vervolgens het pad door het park nemen. Aan de achterzijde van het kasteel een mooie rode toegangspoort over de gracht. We blijven het pad

rondom het kasteel volgen. Halverwege staat rechts, binnen de gracht een kunstwerk van Peter van den Berk uit Sint-

Oedenrode. 'Living Rock' (1989). Het kunstwerk is met bewerkte hardstenen delen opgebouwd als een pyramide en geeft een vrije impressie weer van een rode draad, die van het begin tot einde door ons leven loopt.

29. Het pad vervolgen en op 't verharde fiets- en voetpad naar links naar de Kasteellaan (eventueel eerst nog de informatie over het kasteel op het paneel bij de ingang raadplegen). Op de Kasteellaan

rechts. Op de Dommelrodeschool, gebouwd in 1968, een keramisch kunstwerk van beeldend kunstenaar Henk Potters uit Oisterwijk. Aan het einde van de laan het in 1909

gebouwde fraaie Poortwachtershuis, destijds behorende bij het kasteel.

30. We gaan naar rechts (Kofferen) en zien aan de overzijde de 34 meter hoge kantoorflat van Ahrend - Oda, met op één van de pijlers een carillon met 18 klokken, in 1980

aangeboden bij de viering van het 75-jarig bestaan van het bedrijf en gemaakt door de Koninklijke Eijsbouts uit Asten. Op Kofferen nr.43 is het smederijmuseum van v.h. H.J. van de Kamp; deze straat uitlopen en u komt weer bij de 'Beurs'. (afstand 6,0 km.).

In het kader van het kunstproject 'Euro Land Art 2007' werden vorig jaar twee tafels van de kunstenares Ellen Rijk uit Tilburg, binnen de dommelarm, langs het Cathalijnepad geplaatst en ook weer geruimd. Het kunstwerk in het veld bestond uit een 'verteltafel' en een 'luistertafel'. De kunstwerken waren een onderdeel van een nieuwe vorm om het platteland van het Groene Woud te verkennen.

Wandeling langs Rooise kunstwerken

Ad van Esch